

Kommunstyrelsen

Regeringen

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju2024/00910

Yttrande över SOU 2024:27, "Kamerabevakning i offentlig verksamhet, lättnader och utökade möjligheter"

Danderyds kommun får tyvärr konstatera att förslagen i rubricerat betänkande för kommuner medför allt annat än lättnader och utökade möjligheter till kamerabevakning. Att ta bort tillståndskravet men uttryckligen ange i betänkandet att inga förändringar i tolkningen av när kamerabevakning får ske är avsedda, erbjuder inte kommunerna ett förbättrat verktyg i deras brottsförebyggande och trygghetsskapande uppdrag.

Det är inte tillståndskravet som hindrar, det är att avvägningen mellan bevakningsintresset och integritetsintresset har kommit att fortsätta göras på samma grunder som regelverket i kamerabevakningslagens föregångare kameraövervakningslagen. För kommunerna medförde kamerabevakningslagen i realiteten inte utökade möjligheter att använda sig av trygghetsskapande kamerabevakning och att enbart ta bort tillståndskravet kommer inte göra det heller. Trots ett antal uttalanden i förarbetena till kamerabevakningslagen har Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, och domstolarna upprätthållit en intresseavvägning som inte är i samklang med uttalanden i förarbetena. Ett exempel på detta är den i betänkandet refererade Kammarrättens i Stockholm dom den 11 januari 2024 i mål nr 1722-23. Danderyds kommun bifogar sitt överklagande till kammarrätten i målet, där för frågan relevanta förarbetsuttalanden framgår, [bilaga 1](#).

Det finns ett enda skäl till att det behövs ny lagstiftning och det är att lagstiftaren uttryckligen måste lägga fast att bevakningsintresset väger tungt på typiskt sett brottsutsatta platser redan innan det som idag räknas som tillräckligt allvarliga brott har begåtts i tillräcklig omfattning för att IMY och domstolarna ska anse att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset hos dem som kamerabevakningen ska skydda. Människor ska inte behöva skadas eller dödas för att kamerabevakning ska vara tillåten på alla utrymmen som kopplar ihop olika allmänna kommunikationer, såsom flera busslinjer eller ombyten mellan olika slag av allmänna kommunikationer. Lagstiftaren äger frågan om bedömningen kan göras utan bakåtblick på om brott redan har begåtts, vilka

Kommunstyrelsen

brott som i så fall har begåtts, när de har begåtts, hur ofta de har begåtts och hur traumatiserade de brotten får antas vara för de utsatta. Prövningen av vad som är en ”typiskt sett brottsutsatt plats” ska avgöras utifrån typen av plats, inte om brotten redan har börjat begås. Den föreslagna lagtexten behöver ses över och de uttalanden som nu görs i betänkandet om att alla bedömningar ska göras som förut och lämnas till rättspraxis, önskar Danderyds kommun att regeringen justerar i det kommande propositionsarbetet¹. Det här är en fråga som ska avgöras av lagstiftaren, inte juristerna.

Att i förarbetena lägga fast att alla bedömningar ska göras som förut utifrån mängden tillräckligt allvarliga brott eller tillräckligt omfattande stök, innebär också att utveckling av den teknik som används för kamerabevakning inte kommer att kunna påverka intresseavvägningen. Så länge människor måste ha utsatts för allvarliga brott eller det generellt har kommit att bli ett så omfattande stök att vanligt folk undviker platsen, kommer teknisk utveckling inte att spela någon roll. Redan som det är nu anser Danderyds kommun att det i intresseavvägningen behövs ett större fokus på tekniken som används och under vilka omständigheter som någon kan ta del av kameramaterialet. Det ska rimligen ha en betydande påverkan vid bedömningen av integritetsintresset om ingen människa någonsin tar del av ett säkert förvarat, inspelat material så länge som Polismyndigheten inte har behov av materialet för att utreda brott. Danderyds kommun uppfattar av de riktlinjer från den europeiska dataskyddsstyrelsen, EDPB, som redovisas på sidan 348 i betänkandet², att EDPB delar denna uppfattning. Att lägga fast att det finns ett tungt bevakningsintresse på i lag definierade typer av platser kan också bidra till utveckling av bevakningsteknik som minskar de oönskade effekterna på den personliga integriteten.

Uttalandena i betänkandet om att alla bedömningar och avväganden ska göras som hittills utesluter också förflyttningar i allmänhetens uppfattning om vad som är rimliga intrång i den personliga integriteten för att känna sig trygg. Betänkandet synes härvid inte beakta vad det själv redovisar i avsnitt 6.3 om allmänhetens inställning till kamerabevakning. Redovisningen klargör tydligt att de bedömningar av integritetsintresset på torg och platser för allmänna kommunikationer som nu görs av IMY och domstolarna³ inte stämmer överens med den generella uppfattningen i samhället.

Danderyds kommun tillstyrker förslaget om att säkerställa att kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete omfattas av begreppet ”uppgift av allmänt

¹ Se särskilt ss. 340-341 i betänkandet.

² EDPB, Riktlinjer 3/2019 för behandling av personuppgifter genom videoenheter, antagna den 29 januari 2020, s. 11

³ Se exempelvis ovan angiven dom från Kammarrätten i Stockholm den 11 januari 2024 i mål nr 1722-23 och underliggande beslut från IMY

Kommunstyrelsen

intresse” i artikel 6.1.e i dataskyddsförordningen. Kommunen har dock uppfattningen att alla uppgifter som kommuner har enligt speciallagstiftning eller som omfattas av den kommunala kompetensen i 2 kap. kommunallagen redan gör det.

Danderyd dag som ovan

Hanna Bocander
Kommunstyrelsens ordförande